

Krigen i Gaza og psykologstandens ansvar

Maria Bonita Igland

Magnus Hole Fjetland

Fanny Brandvol Hohle

En må gjerne mene at folkerett og proporsjonalitet ikke kan forstås entydig. FN er imidlertid klare på at den pågående bombing og blokaden av Gaza strider med folkeretten.

Maria Bonita Igland,

Magnus Hole Fjetland og

Fanny Brandvol Hohle Foto: Privat

En gruppe psykologer rettet 20. desember kritikk mot Norsk Psykologforening for deres respons på grusomhetene i Gaza. Forfatterne kaller det en ensidig støtte og etterlyser at man tar «situasjonens kompleksitet» i betraktning. Spesielt reagerer de på at det såkalte «palestinske narrativet» gis forrang, og stiller spørsmål ved hvorfor nettopp denne krigen vekker foreningens engasjement. Medlemmer kan selvsagt diskutere hvilken rolle Psykologforeningen skal ha i møte med internasjonale konflikter. Vi er derimot mer opptatt av å korrigere det vi mener er en dekontekstualisert og historieløs fremstilling, som antyder at solidaritet med sivilbefolkning og helsepersonell i Gaza er uforenlig med psykologers nøytralitet i yrkesutøvelsen.

en dekontekstualisert og historieløs fremstilling

Folkerettsstridig okkupasjon

Abraham og medforfattere omtaler Israel/Palestina-konflikten som om den har sin start 7. oktober. Israel har opprettet ulovlige bosettinger på Vestbredden siden 1967. Disse har FN erklært som folkerettsstridige. Siden den gang har Israel fengslet palestinske barn og underlagt palestinere et annet lovverk enn israelere. Dette er noe av bakgrunnen for at både FNs spesialrapportør, Amnesty International og Human Rights Watch har konkludert med at palestinere utsettes for apartheid. En stor del av «situasjonens kompleksitet» dreier seg altså om Israels folkerettsstridige okkupasjon av Palestina.

Etter Hamas sitt grufulle terrorangrep mot Israel har volden mot palestinere eskalert. Dødstallene i Gaza er historisk høye, og de fortsetter å øke. 70 % av de drepte er kvinner og barn, og gjennomsnittsalderen på de drepte er fem år. Israel har denne vinteren kuttet tilgang på både elektrisitet og vann. Nødvendige medisiner blokkeres, og sykehus blir bombet. Helsepersonell opererer alvorlig skadde uten anestesi og sterilt utstyr. Mens vi skriver dette, mangler 500 000 rent drikkevann, og risikerer å dø av utsulting og dehydrering – alt dette er uutholdelige realiteter for sivilbefolkningen i Gaza, og ikke uttrykk for et bestemt perspektiv eller narrativ. Abraham og medforfattere må gjerne mene at folkerett og proporsjonalitet ikke kan forstås entydig. FN er imidlertid klare på at den pågående bombing og blokaden strider med folkeretten og bør etterforskes som krigsforbrytelser, i tillegg til at det eksisterer en «alvorlig risiko» for folkemord.

Til syvende og sist blir man ikke nøytral av å avstå fra å bruke stemmen sin

Fagetikken og menneskerettighetene

Å kalle et krav om respekt for menneskerettigheter, humanitær tilgang og våpenhvile for et «snevert standpunkt» er for oss uforståelig. Det er ofte delte meninger om hva slags rolle en fagforening skal innta når det dreier seg om temaer som på overflaten virker urelatert til fagfeltet. Tidligere i vinter gikk flere psykologer ut og ba kollegaer bryte tausheten om Gaza. Det mener vi er helt riktig å gjøre. Psykologifaget eksisterer ikke på siden av samfunnet, selv om noen kan se ut til å tro det. Vårt fagfelt sitter på en viktig kunnskapsbase om hvordan kriser, som krigsforbrytelser, påvirker psykisk helse. I tillegg er fagetikken vår nært knyttet til menneskerettighetene, og vi har derfor en plikt til å reagere når disse krenkes. Å gjøre dette står ikke i motsetning til yrkesutøvelsens krav om nøytralitet i det enkelte klientmøtet, snarere tvert imot.

Vi mener derfor at det er ukontroversielt og helt på sin plass at Psykologforeningen slutter seg til opprop som krever våpenhvile, medisinsk tilgang, stans i angrep mot medisinsk personell og sivile. Til syvende og sist blir man ikke nøytral av å avstå fra å bruke stemmen sin. La oss derfor som psykologer og psykologstudenter fortsette å stå i solidaritet med sivile og helsepersonell i Gaza, kreve en varig våpenhvile og kjempe for at menneskerettighetene respekteres – i og utenfor krig.

Referanser

Bjørnbakk, J. M. (2023, 29. november). Ekspert: Dødstallene i Gaza overgår all moderne krigføring. *Aftenposten*. <https://www.aftenposten.no/verden/i/8JarBx/ekspert-dødstallene-i-gaza-overgaar-all-moderne-krigfoering>

- Dæhlen, M. (2023, 23. november). Amerikansk forsker: Israel har bombet sykehus og ambulanser i årevis. *Forskning.no*. <https://www.forskning.no/israel-og-palestina-krig-og-fred-midstosten/amerikansk-forsker-israel-har-bombet-sykehus-og-ambulanser-i-arevis/2283685>
- Eik, I., Rosslund, M. & Sahbaz, N. (2023, 2. november). Psykologer bør bryte egen taushet om Gaza. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*. <https://psykologtidsskriftet-no.ezproxy.uio.no/debatt/2023/11/psykologer-bor-bryte-egen-taushet-om-gaza?fbclid=IwAR1Toi1ZX04qjq7galLMnHztc7MxBGqeKnS6Y2Mck8LK--wrLvHlit2Xi3k>
- Flyktninghjelpen. (2017, 7. juni). *Tidslinje: Okkupasjonen av Palestina*. Flyktninghjelpen.no. <https://www.flyktninghjelpen.no/nyheter/2017/mai/okkupasjonen-av-palestina/>
- FN-sambandet. (2023, 6. desember). *Palestina*. FN.no <https://fn.no/konflikter/palestina#Omdefolkerettsstridigeisraelskebosettingene-4>
- Foss, A. B., Lien, K. & Nilsen, S. (2023, 8. november). Dødslisten fra Gaza: Flest femåringer drept. *Verdens Gang*. <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/JQ9qWj/doedslisten-fra-gaza-flest-femaaringer-drept>
- Hjermann, R. & Røed-Fauske, U. (2023, 21. november). Menneskeretten brytes i Gaza. *Tidsskrift for Den norske legeforening*, 2023. https://tidsskriftet.no/2023/11/debatt/menneskeretten-brytes-i-gaza?fbclid=IwAR2qVllZ5Xmd_SQ8cX2QCnaJUHnm6uvQvJBVE8fEzykzPC54pzJ-ObBSSDU
- Loe, I. L. P. & Ulvin, P. B. (2023, 20. desember). Kjempet mot apartheid – nå ser de sterke likheter med Israels behandling av palestinere. *NRK*. https://www.nrk.no/urix/kjempet-mot-apartheid-_na-ser-de-sterke-likheter-med-israels-behandling-av-palestinere-1.16633008
- NRK. (2023, 2. november). FN-eksperter: Tiden renner ut for å forhindre folkemord. *NRK.no*. https://www.nrk.no/nyheter/fn-eksperter_-_tiden-renner-ut-for-a-forhindre-folkemord-1.16622105
- Sveen, S. L. (2023, 17. juni). Redd Barna: Palestinske barn behandles som dyr i israelsk fangenskap. *Verdens Gang*. <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/5Bv7wz/redd-barna-palestinske-barn-behandles-som-dyr-i-israelsk-fangenskap>

Maria Bonita Igland er sentralstyremedlem i SV